

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Remiss om nationellt skogsprogram – Underlagsrapport 2

Länsstyrelsen i Jönköpings län tillhör inte remissinstanserna för det nationella skogsprogrammet men vill ändå lämna nedanstående synpunkter. De inledande övergripande synpunkterna lämnas gemensamt av länsstyrelserna i Jönköpings, Kalmar och Kronobergs län. Länsstyrelsen ser positivt på regeringens ambition att ta fram ett nationellt skogsprogram. Skrivningarna i underlagsrapporterna speglar den stora bredd av möjligheter som skogens värden erbjuder. Länsstyrelsen vill uppmärksamma och berömma det gedigna arbete som arbetsgrupperna har gjort genom att ta fram de fyra underlagsrapporterna.

Småland är en skogsregion

Vår region rymmer en stor del av den svenska skogsmarksarealen och virkesförrådet. Omkring 70 procent av Smålands yta täcks av skog och tillväxten är högre än i övriga landet. I Småland växer skogarna med över 14 miljoner kubikmeter varje år, vilket är över 10 % av skogstillväxten i Sverige. Skogsbruket och förädlingen av skogsråvara är mycket betydelsefull för sysselsättning och ekonomi. I Småland finns 75 procent av Sveriges trärelaterade industri. Den småländska skogen rymmer också helt unika naturvärden.

I Småland har vi 42 000 skogsägare och den absoluta merparten av skogen ägs av enskilda privata skogsägare. Strukturen med många privata skogsägare och ett utbrett familjeskogsbruk är utmärkande för vår region och utgör en skillnad gentemot andra skogsrika regioner i Sverige. Det utbredda familjeskogsbruket innebär särskilda förutsättningar för exempelvis mångbrukande av skogen. Den här strukturen gör att möjligheterna att bedriva ett hållbart skogsbruk i stor utsträckning hänger samman med förutsättningarna att bo och bedriva verksamhet på landsbygden. Därför är frågor som rör dessa förutsättningar och landsbygdsutveckling särskilt betydelsefulla för det småländska skogsbruket. Vissa förslag i underlagsrapporterna omfattar pilotsatsningar inom angelägna områden, exempelvis att bilda Arena skogen i fem skogslän. Vilka län som är skogslän framgår inte. Skogsbruket i södra Sverige har andra

förhållanden än i norra Sverige. Länsstyrelsen anser att skogsrika län i södra Sverige, företrädesvis i Småland, bör utgöra några av dessa skogslän.

Samverkan för regional utveckling

I Småland finns redan idag samverkan i gemensamma programsatsningar inom träområdet, bl.a. Träregion Småland och Smart Housing Småland. Träregion Småland är ett initiativ för att stödja och stimulera utvecklingen av den trärelaterade industrin. Smart Housing Småland är en av Vinnova delfinansierad innovationsmiljö för smart boende och hållbar byggd miljö i kombination av trä och glas.

En regional skogsstrategi

Mot bakgrund av skogens stora betydelse för vår region har flera regionala aktörer med koppling till skog och regional utveckling också bestämt sig för att gemensamt ta fram en regional skogs strategi för de tre smålandslänen med en handlingsplan för utveckling av skogens olika värden. Strategin ska bidra till en utveckling där företagande med koppling till skogens resurser stärks och där skogens värden nyttjas på ett hållbart sätt. Den ska tydliggöra skogens roll för regionens utveckling och synliggöra skogens värden idag och i framtiden. Arbetet görs gemensamt av de tre länens länsstyrelser och regionorganisationer, Skogsstyrelsen, Linnéuniversitetet, LRF och Södra. Arbetet sker i bred dialog och samverkan även med andra regionala aktörer. En viktig del i det gemensamma arbetet är just att skapa en arena där dessa olika aktörer möts och kan diskutera olika frågor som rör skogen ur ett utvecklingsperspektiv. Arbetet är fortfarande i sin inledning. Målet är att ta fram en gemensam vision och en handlingsplan med konkreta förslag på insatser att kraftsamla kring i den kommande genomförandefasen. Detta ligger helt i linje med de åtgärdsförslag i underlagsrapporterna som gäller att skapa plattformar och forum för samverkan kring de frågor som rör skogens nyttjande och utveckling. Länsstyrelsen bedömer sådan samverkan som mycket värdefull.

Forskning och utbildning - Särskilda förutsättningar i vår region

I flera åtgärdsförslag lyfts vikten av forsknings- och utvecklingsinsatser fram och samarbete mellan lärosäten, forskningsinstitutioner och det omgivande samhället betonas i flera förslag. Länsstyrelsen vill här lyfta fram behovet av forskning kring sydsvenskt skogsbruk. Sverige är ett avlångt land och förutsättningarna för skogsproduktionen skiljer sig åt mellan norr och söder. Det finns skillnader i klimat och naturliga förutsättningar, tillväxttakt och naturtyper men också i ägarstrukturen. I Småland har vi 42 000 skogsägare och den absoluta merparten av skogen ägs av enskilda privata skogsägare. De här skillnaderna gör att det krävs att både forskning och utbildning anpassas till de sydsvenska förutsättningarna. Det finns mellan det offentliga, akademien och näringslivet i Småland en enighet om behovet att, med Linnéuniversitetet som bas, skapa ett starkt skogsforskningsinstitut

i Sydsverige. Det är angeläget att ansvaret för skoglig forskning och utbildning fördelas mellan relevanta institutioner i hela landet.

Synpunkter från Länsstyrelsen i Jönköpings

Länsstyrelsen i Jönköpings län är positiv till ett nationellt skogsprogram och att åtgärdsförslag tagits fram för att utveckla skogen beträffande virkesproduktion, övriga ekosystemtjänster och naturens gränser.

På ett övergripande plan tror Länsstyrelsen i Jönköping att det är nödvändigt med en ökad efterfrågan på utvecklade svenska skogs- och träprodukter/tjänster för att det ska vara intressant att utveckla skogsbrukandet i en riktning som målbilderna ger. Ett sätt att öka efterfrågan är att utreda möjligheterna för staten och kommunerna i högre grad än idag möjliggöra upphandling av svenska skogs- och träprodukter för till exempel byggnation och möbler inom ramen för lagstiftningen.

I omvärldsanalysen tycker Länsstyrelsen i Jönköpings län att man även bör uppmärksamma den förändring som sker inom det privata skogsägandet där fler och fler skogsägare inte bor i närheten av sin skog eller är självverksamma i skogen. Inte sällan saknar dessa skogsägare även grundläggande kompetens inom skogsbruk och miljövård. Detta får till följd att det i praktiken är skogsägarföreningar och andra utförarorganisationer som föreslår och utför åtgärder i skogen. Dessa organisationers arbete har en enorm påverkan på hur skogen sköts och är därför mycket viktiga att samverka med om en förändring i skogsbrukandet ska uppnås.

Specifika synpunkter

Åtgärdsförslag 5.2.1 - "Mer dynamisk naturvård, DYNA"

Länsstyrelsen ser inte att det av biologiska skäl finns någon anledning att införa ett nytt ersättningssystem för områdesskydd. Det är mycket sällan det finns anledning att flytta arealer inom formellt avsatta områden eftersom träd- och skogskontinuitet ofta är en viktig faktor för den biologiska mångfalden. Dagens verktyg för områdesskydd bedöms därför tillräckliga.

Åtgärdsförslag 5.2.2 - "Nya beskattningsregler för naturvårdsavtal"

Bra med översyn av beskattningsregler kopplade till naturvårdsavtal. Det kan inte vara rimligt att skydd som sker på incitament av myndigheter leder till ekonomiska problem för berörda markägare på grund av skatteregler

Åtgärdsförslag 5.2.3 – ”Ersättningsmarker”

Länsstyrelsen tycker det är positivt att frågan utreds och det kan förenkla förhandlingen vid bildande av naturreservat om det finns tillgång till ersättningsmark men samtidigt är Länsstyrelsens bedömning att efterfrågan är ganska liten idag på grund av 25%-påslaget som gäller vid inträngsersättning framstår som fördelaktigare. I det småskaliga privatägda landskapet är möjligheterna att hitta ersättningsmark inom det näravstånd som markägarna vill ha dessutom ofta begränsade.

Strategisk rekommendation 5.4 – ”Balans mellan skogens värden – ekosystemtjänster från ord till handling”

Länsstyrelsen välkomnar de förslag som rör ekosystemtjänster och ser det som värdefulla bidrag för att klara miljömålssystemets etappmål om ekosystemtjänster

Åtgärdsförslag 5.4.3 – ”Variationsrikt brukande av skogen”

Ett viktigt initiativ som Länsstyrelsen stöttar. Vi tror att en fortsättning av Skogsstyrelsens projekt ”beställarkompetens” vore positivt. Det är även önskvärt att skogsägareföreningar och virkesköpande organisationer är delaktiga i denna strävan eftersom den i stor utsträckning påverkar markägarna i val av skogsbruksmetod. En skogsägare behöver troligen ledning vid val av skogsbruksåtgärder. En tydlighet i att det finns alternativ vid gallring, plantering mm. borde alltid finnas. Vidare borde skogsbruksplaner visa på alternativa skötselsätt av befintlig skog så att markägaren redan i sitt planeringsunderlag kan göra avvägningar t.ex. mellan ekonomisk avkastning och hänsyn till biologiska, kulturhistoriska eller sociala värden. Vi hoppas att detta kommer ingå i Skogsstyrelsens uppdrag och att hela skogsnäringen involveras i arbetet.

Åtgärdsförslag 5.4.4 – ”Landskapsstrategi för alla ekosystemtjänster”

Länsstyrelsen i Jönköpings län vill peka på vikten av att förslaget samordnas med det regeringsuppdrag Naturvårdsverket och länsstyrelserna har beträffande handlingsplaner för grön infrastruktur och ekosystemtjänster.

Åtgärdsförslag 5.5.2 – ”Säkra och utvärdera skogliga forsknings- och utbildningsmiljöer”

Länsstyrelsen i Jönköpings län är positiv till förslaget och betonar behovet av ökade möjligheter till skogs- och träutbildning och forskning i södra Sverige. Även andra högskolor än SLU bör uppmuntras att bedriva skogliga utbildningar och forskning för att bredda kunskapsbasen och alternativen för intresserade studenter.

Åtgärdsförslag 5.5.3 – ”Riktad satsning på breddad kompetensutveckling för skogsbrukets aktörer”

Se de synpunkter som lämnats för åtgärdsförslag 5.4.3.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket Länsråd Anneli Wirtén beslutat och naturvårdshandläggare Anders Hildingsson varit föredragande, har även avdelningschef Per Hallerstig och enhetschef Malin Lund deltagit.

Anneli Wirtén

Anders Hildingsson

Kopia till:

Anneli Wirtén

Naturavdelningen (Per Hallerstig, Malin Lund, Anders Hildingsson)

Landsbygdsavdelningen (Lars Sandberg)